

ressò *mont-rogenç*

EXPOSICIÓ DE LA TERESA LLÀCER I FAMÍLIA A LA CASA DE CULTURA AGUSTÍ SARDÀ

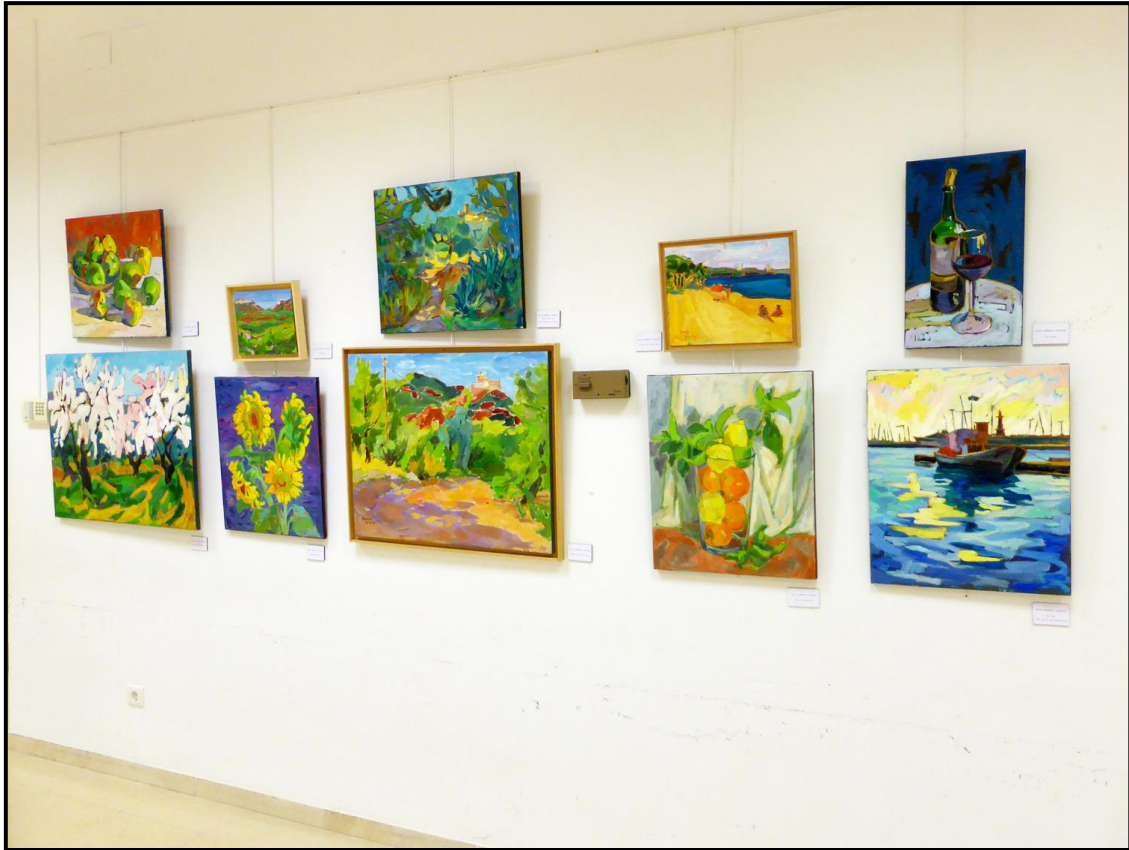
Martí Rom
www.martirom.cat

17-10-2016

La Teresa Llàcer Pellicer és una mont-rogenca nascuda al carrer d'Amunt núm. 2, a cal Pellicer, que ha fet una llarga i fructífera carrera artística. Des de fa molts anys, als estius retorna al poble amb un bon grapat de companys i alumnes de la seva escola d'art i s'allotgen a l'Ermita, per fer sessions de pintura dels nostres paisatges més estimats. Ara ella i part de la seva descendència, també pintors, han fet una exposició a la Casa de Cultura Agustí Sardà.

Hem pogut veure quadres, a més de la Teresa Llàcer, d'Elena González Llàcer, Jordi González Llàcer ("Golla"), Maite González Llàcer, Àngel González Llacer i Maria Armengol González. Fa goig.

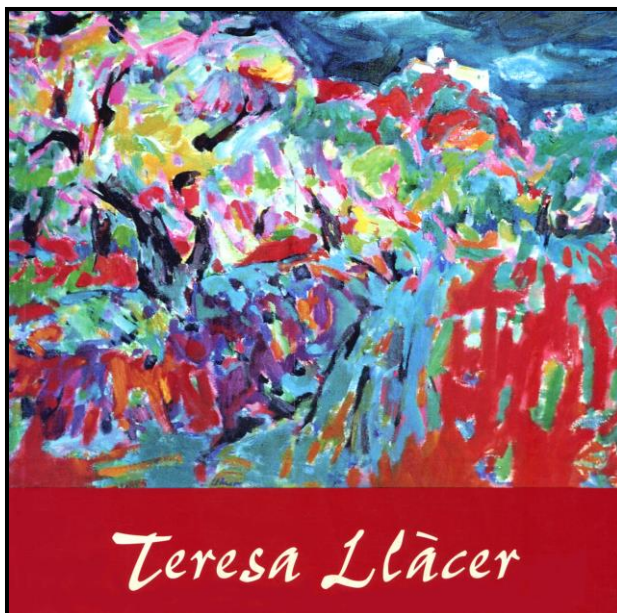
La Maite González Llàcer en el text que acompanyava el fulletó de l'exposició deia: "... Durant aquells estius llarguíssims (a Canyelles, al Garraf) cada dia contemplàvem una pila de quadres... d'un munt de pintors que acudien a la nostra casa... per pintar sota el mestratge d'en Ramon Sanvisens i de la mare mateixa... Total, que tots hem acabat dedicant-nos a alguna disciplina artística...". I sobre la seva mare: "Fa més de 50 anys que pinta amb una capacitat de treball enorme, ha exposat per tot arreu, hi ha obres seves a col·leccions importants... i segueix treballant..."

El cartell de l'exposició, un gravat de la muntanya de l'ermita de la Mare de Déu de la Roca m'ha recordat que és el mateix que vam publicar a la portada de "**Ressò mont-rogenç**" núm. 34 on hi havia un text que vaig escriure fruit de l'entrevista que li vaig fer a casa seva, en aquella torre gairebé davant de la porta principal del Parc Güell, a Barcelona. Era el III trimestre de 1990. El meu objectiu, en molts textos que vaig publicar era el de donar informació, fins aleshores escassa a Mont-roig, de persones nascudes o relacionades amb el poble que han tingut una presència rellevant en la vessant cultural del nostre país. Sols en citaré alguns: Teresa Llàcer, Joan Rom, Jaume Josa, Jacint Salvadó, Raúl Ruiz, Tomàs Gil Membrado... o el mateix Agustí Sardà Llaberia.

Varen passar uns anys i amb l'Ajuntament presidit per Miquel Anguera es va fer la primera gran exposició de la Teresa Llàcer a Mont-roig, al centre Cultural Església Vella. Fou del 18 d'agost al 16 de setembre de 2001. Els mont-roigencs van poder gaudir de la seva obra, des de quadres dels anys seixanta, alguns autoretrats, retrats dels seus pares, paisatges de Mont-roig o el Parc Güell, natures mortes... Fou una gran exposició.

Aprofitant aquesta exposició també es va publicar un quadre seu a la portada de "**Ressò mont-roigenc**" núm. 79 (III trimestre de 2001). Aquest retrobament de Teresa Llàcer amb Mont-roig va concloure amb el pregó que va fer el 21 de setembre a la plaça de Joan Miró (vegeu "**Ressò mont-roigenc**" núm. 80, IV trimestre de 2001, pàg. 7). Casualment, també en aquesta Festa Major, s'inaugurà la seva exposició a la Casa de Cultura Agustí Sardà.

Portada del catàleg de l'exposició del 2001

Uns mesos abans, al maig, vaig anar a casa de la Teresa Llàcer per tal d'enregistrar un documental sobre ella. Es va projectar el dia de la inauguració de l'exposició a Mont-roig.

En el meu web (www.martirom.cat), a més dels apartats on es descriuen alguns treballs culturals que he anat fent des de fa anys (cinema marginal, crític de cinema, documentals, temes mironians i pedra seca), hi ha un apartat dit "Hemeroteca particular" on vaig publicant notícies i textos sobre el que seria la meva vida cultural des de finals dels anys seixanta del segle passat. Un d'ells el vaig dedicar a la Teresa Llàcer, el núm. 63. Em permeto reproduir-lo:

TERESA LLÀCER: UNA PINTORA MONT-ROGENCA

Acabava de fer el documental sobre Jacint Salvadó i vaig pensar que calia fer-ne un altre sobre una mont-roigenc que era també una important artista, la Teresa Llàcer.

Jo de xiquet, quan anava de vacances a Mont-roig, estàvem en un xalet que l'avi Francesc Rom Serra (que era paleta) va construir el 1933, a tocar del mar. Tenia un aire noucentista. A dalt, hi deia: "Casal Miramar". El 1964 es va transformar en un nou xalet d'aire més modern. Allà vivíem aïllats de tothom. Hi havia uns pocs masos a prop; al costat hi havia la caseta de cal "Beatet" amb la munió de germans. El poble quedava lluny, a uns sis quilòmetres terra endins. Quan arribaven les festes del poble, o en alguna altre ocasió, la família s'allotjava a la casa dels meus besavis materns, al carrer d'Amunt núm. 15. Unes cases més avall, la primera pujant a la dreta, era a "cal Pellicer". Els pares o avis m'havien comentat algun cop que una filla d'aquella casa era

una rellevant pintora que feia anys que vivia a Barcelona. Si pujava a Mont-roig, tan sols jo a les festes, anava a casa de la meva àvia paterna, a “cal Panadero”, al carrer ara dit de Francesc Riba i Mestre núm. 6 i 8.

Finalment, vaig conèixer la Teresa Llàcer el 1990, quan li vaig fer aquell text per a “**Ressò mont-roig**”, “Teresa Llàcer: pintar, pintar, pintar” (núm. 33 i 34, II i III trimestre de 1990). Per a aquest text va fer la portada de la revista, un bonic gravat d’una vista de la muntanya de la Mare de Déu de la Roca de Mont-roig.

Des d’aleshores havia anat seguint les exposicions que feia regularment a la Galeria Comas, a la part superior del passeig de Gràcia, als dits “Jardinets de Gràcia”. Vaig fer un altre text per a “**Ressò mont-roig**”: “Teresa Llàcer, noves impressions” (núm. 40, I trimestre de 1992).

Un dia de maig de 2001 vam anar a casa seva a enregistrar el documental. La Teresa vivia en una torre gairebé davant de la porta del Parc Güell. La seva pintura beu de

Ramon Sanvicens, que havia estat el seu mestre a Belles Arts i després van conviure junts molts anys. Aquest, havia estat deixeble de Joaquim Mir. En la pintura de Teresa Llàcer és present aquesta connexió amb Mir, mitjançant Sanvisens, aquells colors forts que descriuen impressions transcendents dels paisatges estimats: Mont-roig i Canyelles (Garraf); en aquest darrer seguint a Mir.

Imatge del documental

Hi ha vinculació especial amb la Teresa Llàcer. A l’hora de dinar d’aquell dia de l’enregistrament va baixar, des de Sant Cugat, la Glòria. A la tarda nosaltres estariem pràcticament enregistrant imatges de casa seva, els seus quadres... la Glòria podria estar amb la Teresa. Aquella casa té un bonic jardí on hi romanen un bon grapat de gats; la Teresa els hi té una autèntica passió. Al cap d’una bona estona entre la Teresa i la Glòria em vam convèncer (no n’estava gaire) d’endur-nos una gateta negra que tenia unes poques setmanes. Fou el primer gat que va sortir de l’amagatall on es resguardaven quan s’hi van acostar. El Llorenç Soler, que feia la càmera, em deia que m’ho pensés bé; el Raül Fabregat, que l’ajudava, em deia que els gats eren una bona companyia. Vam marxar cap a Sant Cugat amb una gateta negra. La Glòria, aquell mateix dia, li va posar el nom de “Nit”. La meva filla Clara, que aleshores tenia divuit anys, donava salts d’alegria. Ara, juliol de 2016, quinze anys després, la “Nit” encara viu amb nosaltres. És la reina de la casa.

Els gats són un tema recurrent en l’obra de Teresa Llàcer, els podeu trobar en molts quadres i gravats seus.

Cada any, quan arribem als vols de Nadal, un ja espera amb atenció l'arribada d'un sobre amb la característica lletra de la Teresa Llàcer. A dins hi ha un gravat amb una dedicatòria. Jo el poso en un lloc preeminent de la llibreria del menjador i no el trec fins que arriba el del següent any. Aleshores el guardo en una carpeta especial. Algun cop, potser hauré de fer-los emmarcar tots junts o en varis conjunts.

Imatge del documental

ADDENDA

A continuació, trobareu la reproducció del text “Teresa Llàcer: pintar, pintar, pintar” publicat a “**Ressò mont-rogenç**” núm. 34 i 35.

TERESA LLÀCER I PELLICER: PINTAR, PINTAR, PINTAR.

Impressions. Impressions cromàtiques que m'arriben d'indrets llunyants caminant per la gran ciutat: apropant-me pels jardinetes de Gràcia a la Galeria Comas. Des d'un entresol d'amplis finestrals uns quadres de Mont-roig, de l'ermita, irradien vers l'exterior captivant la mirada. Impressions vivencials del Camp de Tarragona, del Baix Camp, quan amb el cotxe em dirigeixo cap a casa seva (esquivant embussos, cotxes i semàfors): m'ha dit que estava just davant la porta del "Park Güell"... i la ment se m'enduu a les formes properes a la natura, als arbres, a muntanyes amb coves màgiques (potser la de la Roca?) de les construccions d'en Gaudí. I, en arribar, em sorprèn llegir el nom del carrer que defineix la cantonada de casa seva: "Marianao". El "Parc de Samà", el "vedat del marquès de Marianao" (L'actual "Miami") són els darrers elements que defineixen aquests camins celests que des Barcelona duen a Mont-roig.

Teresa Llàcer i Pellicer, aquella noia de cal Pellicer, que viu a Barcelona, que fa molts anys que pinta (dir que ho fa molt bé és una futilesa) ha fet una important exposició en una de les millors sales de Barcelona, al passeig de Gràcia. El meu germà em va dir: "no te la perdís" i... ara ens trobem asseguts davant d'ella amb un magnetofon enregistrant les seves paraules sobre els seus orígens, els comentaris sobre la pintura i les vivències que hi ha darrera d'aquelles fortes pinzellades.

Vaig nèixer a Mont-roig l'any 32, al carrer d'Amunt número 2 (després de la guerra li van dir carrer "Vázquez de Mella"). Vinc d'una família de mestres, ho eren els meus avis paterns, els meus pares i els quatre germans del meu pare; jo mateixa he acabat donant classes de pintura. La mare va anar a tenir-me al poble. Allí hi vaig viure durant la guerra i aquells llargs estius (a casa de la padrina). Nosaltres som tres

germans: el gran és el Paco, després vinc jo, i la petita és la Núria; els dos grans som de Mont-roig. Jo sempre m'hi he sentit molt arrelada al meu poble".

A l'exposició hi ha un recull de temes diversos. Dels paisatges n'hi ha quatre dedicats a Mont-roig: "L'ermita de las Roca", "Entre ametllers", "La riera del meu poble" i "Mont-roig". "Si us plau, l'ermita de la Roca no l'ensenyeu massa; millor que no la descobreixin, que està molt bé tal com és. Si l'urbanitzen destruiran aquest bell indret. La submissió excessiva al turisme i la falsa i malentesa modernitat han fet molt mal. Encara recordo aquella font renaixentista de cal Sabater... ara l'han convertida en una mona de Pasqua.

Ni s'ha de refer modernitzant l'antic, ni ara fer les coses a la manera antiga (ja s'hi tornaran amb el temps). Cal cercar les estètiques del moment que vivim però intentant preservar les obres del passat. I, a més, hi ha d'haver un cert equilibri amb l'entorn: no fer, per exemple, cases amb la teulada de pissarra vora el mar!".

Acabava de disfrutar de l'exposició i de connectar amb ella ("sap, la meva família és de Mont-roig, sóc el fill gran del Panadero petit...", el somriure il·luminà el seu rostre), caminava fullejant l'extensa monografia que havia comprat i unes frases van retenir la meua mirada: "se impone -a la vista está la efectividad del color. Llega hasta la embriaguez. Diríase que el espectador cae derribado por su esplendor o se siente suspendido en su abrumadora riqueza. La sensación es instantánea..." (1). Em delia per conèixer la seva trajectòria artística.

"Sempre he tingut una gran afició al dibuix, ja m'agradava molt quan feia el batxillerat. Al acabar-lo -eren uns anys molt durs- vaig estudiar dibuix

lineal. I fins que em vaig casar, vaig treballar de projectista a la Maquinista Terrestre y Marítima. En sis anys vaig tenir quatre fills: Maite, Jordi, Helena i Angel. No hi havia ocasió per dedicar-me a la pintura. En un taller del carrer Aragó/Urgell feia treballs de decoració de porcellanes i ceràmiques; era una feina molt artesanal. Finalment la dèria sura i vaig decidir matricular-me a "Belles Arts", llavors era allà al carrer Avinyó. Hi vaig estar des del 64 al 69. Em va permetre, a més d'adquirir uns coneixements fonamentals, relacionar-me amb l'ambient artístic. Vaig ésser bastant destacada com alumne, aconseguint una beca de postgraduat i ésser ajudant del catedràtic Miravalls. És a dir, des de 1969 m'he dedicat a la docència. Primer (molts anys) com a professora de pintura i després vaig passar a dibuix, d'on sóc titular. Paral·lelament, durant els anys 70, també donava classes a l'Acadèmia Sanvisens del Portal de l'Angel. En Ramon Sanvisens també havia estat mestre meu a Belles Arts.

M'agrada molt ensenyar Dibuix i Anatomia de la Figura humana en aquesta època en que hi ha tanta disbaixa sobre l'ensenyament de la Pintura. Doncs, si et limites a explicar les teories del color, aviat acabes, no calen tants anys. Entenc l'ensenyament de la pintura com es feia abans, al voltant dels tallers on els mestres tenien uns aprenents als qui transmetien els seus coneixements, la seva manera de fer, el seu ofici. Ara no volen aprendre l'ofici de pintor... bé, potser tampoc els cal. Abans un pintor preparava la tela, els pigments, ... ara tot ho pots comprar en una botiga. Omple una tela, la firmes i si tens sort seràs famós !.

S'ha esdevingut una carrera universitària, potser excessivament teòrica. És una manera per aconseguir un títol, i hi manca aquell aspecte totalment vocacional d'abans".

M'adono que aquella diversitat que deia que defineix la seva extensa obra es pot estructurar (potser) en quatre eixos fonamentals: PAISATGES, NATURES MORTES, NUS/FIGURES I RETRATS.

Són la constatació dels mons exterior i interior (el que es plasma en el seu taller). Ambdós conflueixen quan des del terrat de casa seva pinta l'entorn natural del Parc Güell. En els seus NUS/FIGURES hi ha tranquil·litat, tendresa, tant en les cares com en els cossos; hi predominen les noies. Els RETRATS són de gent que li es propera, molt propera: els seus pares, "L'oncle Cisco", els seus fills, el pintor Sanvisens, fins i tot gata Moixa, ... En les NATURES MORTES copsa la quotidianitat de casa seva en un constant exercici d'estil i composició, hi han gerros, flors fruita (molta fruita). I, finalment, hi han PAISATGES de molts indrets: del Penedès, Garraf, Andorra, Tivissa, Prat del Comte, Beseit, la Fresneda, ... algunes marines (Cambrils Maó, ...). El seu món artístic està ple d'elements de la natura: garrofers, olivers, ametllers, figueres, pins, atzavares, pomes, llimones, síndries, carbasses, carrofes, ... És Mont-roig. Ho defineix molt bé Jordi González en una altra monografia sobre Teresa Llàcer: "Dins d'aquest context temàtic d'arrels mediterrànies, hom pot distingir un model ideal de paisatge lligat als orígens pagesos de la pintora. Les contrades del Camp de Tarragona, les terres aspres i el secà de les rodalies del seu Mont-roig nadiu..." (2)

Preguntar a un artista plàstic com definiria la seva obra, dins de quins corrents es situaria o l'han influït, és perillós. Sovint et responen tòpics, o es fan el distret. Teresa Llàcer ens rebota la pregunta ("i tu què n'opines?") i un esdevé l'entrevistador entrevistat i divaga intentant concretar, sintetitzar en unes frases tot allò que ha intuït. No hi ha perill, Teresa Llàcer ràpidament passa a contestar-nos. És oberta, honrada; en un llenguatge entenedor explica el que els nostres ulls han vist, han copsat de la seva obra.

Podriem dir que és un post-impresionisme, hi han coses fauve de l'escola francesa. És un resum de diverses influències, on els tres puntals són: Van Gogh, Gauguin i Cézanne. A més, evidentment, hi ha la condensació dels mestres que he tingut. Sobre tot la influència de Sanvisens, amb qui he treballat durant

vint anys (fins que va morir l'any 87).

Sanvisens era deixeble del gran pintor català Joaquim Mir, i d'aquest vam adoptar la peculiaritat de fer "campanyes" paisatgístiques. Vam recórrer els indrets on aquest havia pintat, apreníem en els seus llocs, amb els seus temes.

M'agraden tots els temes, d'aquí la diversitat de la meua obra. Sovint repeteixo indrets (com Mont-roig i el Parc Güell), no ho faig perquè els vengui fàcilment sinó com a mètode de treball, d'aprenentatge. Em serveixen d'orientació, els comparo amb els que he fet anteriorment.

Sempre treballo diverses teles alhora

- (1)- Julio Trenas a l'introducció de la monografia "TERESA LLACER", número 62 de la col.lecció "Maestros actuales de la pintura y escultura catalanas" (1980), pàg. 5
- (2)- A la monografia editada per "Diccionari Ràfols", número 1 de la col.lecció "25x25" (1988), pàgina 16.

primer per qüestió d'ofici: mentre s'as-seca una, n'inicio una altra...o un dia la model no ve. Però, fonamentalment per disciplina, així pintar és una feina continua. No hi ha un trencament entre la fi d'un quadre i l'inici d'un altre. A vegades lluito aferrissadament per acabar un quadre, i finalment decideixo destruir-lo, hi pinto damunt; llavors sembla que tota aquesta força interior surt en unes formes que gairebé sempre em convencen.

J.M. MARTÍ ROM

=====

TERESA LLÀCER I PELLICER: PINTAR, PINTAR, PINTAR. (... i 2)

"...Hi ha gent que pinta sota unes estètiques, jo diria que més intel·lectualitzades i més socialment compromeses; jo la veritat és que no. Pertanyo a una generació sense formació política, ara començo a sentir coses, a interessar-me, però, no hi tinc ni el cor ni la ment. Estimo tant la pintura, que no estic disposada a posar-la al servei de ningú, ni de res".

En aquella monografia que esmentàvem abans, es deia sobre la seva obra: "Els pintors actuals han deixat de creure en la composició (particularment a partir de l'expressionisme abstracte). Però el cert és que la composició, la distribució d'unes formes i colors sobre una superfície, és la més bàsica i essencial de les facultats creatives..."(3). Jo voldria afegir una anàlisi potser circumstancial de l'obra de Teresa Llàcer, que em duu a intuir continguts en aquelles formes. És evident que el color ROIG li és grat (molt grat) en els quadres sobre indrets de Mont-roig, però veiem que també cerca aquest color en d'altres llocs. Terres dures, ombres, fruits, o cels se'ns presenten rogencs i rogents. També en els seus interiors hi és quasi sempre: cadires vermelles, vestits de les noies, les seves galtes i llavis, parasols, els ambients, parets, tovalles a taules plenes de fruites roges (síndria, poma, carbassa,...). Els propis títols sovint empenen també aquesta qualitat: Terres roges, El nu de la cadira vermella, Vinyes roges, Arbres rojos, El bodegó de la taula vermella,... Tots aquests rojos em desperten emocions, experiències sensorials, em duen a un inevitable contingut: MONT-ROIG; a mi, i sens cap mena de dubte també a la Maria Teresa de cal Pellicer.

"Em preguntes que quin fou el primer quadre que vaig pintar de Mont-roig, doncs no t'ho sabria dir. N'hi ha diversos que els vaig fer alhora. En recordo un del carrer d'Amunt i d'altres de carrers de Mont-roig, o aquell que vaig fer per encàrrec de la Mercè (del Bar): era el poble des d'on ara hi ha l'Escola, amb uns olivers en primer terme

De fet hi ha molts indrets del meu poble que estimo per dur-los a les teles: els Set Ponts, el barranc del Primer Pont i, sobretot l'Ermita. En totes les meves exposicions hi ha quadres de Mont-roig. Comptant també dibuixos i notes, n'hauré fet potser uns cent alguns estan a l'estranger.

M'agraden els seus arbres, que són molt variats. Enyoro aquells camps plens de vinyes que hi havia abans. És una terra forta, aspre. El cel, la llum és transparent, esclata en colors; el vent hi ajuda.

El vent és gairebé l'únic enemic del pintor, s'ho enduu tot, molesta els ulls. En canvi, jo el suportó millor que d'altres. Em deia en Sanvicens que això evidenciava que era de Mont-roig".

Li faig notar que hi ha un altre (petit) element que també la caracteritza de Mont-roig, del poble. Sempre ha pintat el Mont-roig de terra endins, no hi ha el mar, la platja de Mont-roig. Ha pintat, com ha viscut molts anys Mont-roig: d'esquena al mar (el mar era perillós, era d'on venia el perill d'incursions turques i àrabs). "Sí, tens raó, em sento ocell de terra endins i no de mar. I això que molts anys, als estius, anava a Les Pobles, a cal Jaume Reverté o a casa de la Maria Assumpció.

Hi ha una experiència que, per mi, va ésser molt grata sobre Mont-roig. Durant un any vaig coordinar les estades de deu pintors de Barcelona i Madrid per concloure en una exposició ("Mont-roig vist pels pintors") que es realitzà a la Fira de l'any 80 als baixos de l'Ajuntament, on ara hi ha la Biblioteca. Va ésser un gran èxit, es va vendre tot; ara alguns d'aquells quadres són prou cotitzats (per exemple, els del Sanvisens).

També vaig fer una altra exposició el juny de l'any passat com a cloenda de l'estada d'un grup d'amics pintors a l'ermita. Ara, la penúltima setmana de juny, hi tornarem a anar; i després farem una exposició. Fins aviat".

El temps ha cavalcat sense fre, ens acomiadem d'ella, la deixem a la porta de casa seva. Segurament retornarà al seu estudi: sortirà per la porta del menjador/sala que dóna al pati i creuarà un petit hortet (que cuida ella mateixa) amb enciams i cols; abans nosaltres -el meu germà i jo- no ens hem adonat del color d'aquella terra de l'hortet. Segur que ara ella, al mirar-la la veurà roja, és un trocet de Mont-roig amagat a la gran ciutat.

RECALL Ja a casa, penso que per finalitzar l'escrit que faré sobre la Teresa Llàcer m'hi cal posar un breu recull de dades sobre la seva trajectòria. Fullejo la monografia que m'ha donat i decideixo que millor adreçaré l'estudiós a les pàgines 20 a 24 d'aquesta (4).

El que sí faré serà esmentar les principals exposicions que ha fet. La primera a Bolònia (Itàlia) l'any 69, i les del 70 i 74. A la "Pinacoteca" de Barcelona els anys 71, 73, 77 i 79. A Madrid el 77. A "Agora-3" de Sitges els 75, 77, 79, 81, 84, 86 i 88. I a la "Nou-cents" el 80 i 82, i a la "Comas" el 84, 87 i 90.

Agafó el bloc de notes; no vull oblidar-me de que, com a cloenda del text que escriuré, hi posaré unes frases de Baltasar Porcel: "Malgrat que en certes teles l'aclaparador fullatge d'un jardí l'acosti a l'abstracció, l'obra de Teresa Llàcer es recolza en la realitat, sense tampoc no ésser realista". (5)

Ple d'impressions em dispenso a escriure.

MARTÍ ROM

- (3)- A la pàgina 15 de l'anterior monografia.
- (4)- De la nota (2).
- (5)- Del catàleg de la Galeria "Nou-cents" (1980).